

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Politiske Betragtninger med Blik paa Danmark og Holsteen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 18. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1831_490A-txt-shoot-idm408/facsimile.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

foraarsaget af den foregaaende Despotisme, og den deraf udspringende Mangel paa Modenhed hos Folket, og at Forsøgene ligesaavel og ligesaadan mislykkedes i alle Middel-Alderens Fri-Steder, og i Oldtiden, og ret øensynlig i Rom, hvor Folket dog havde sy hundrede Aar til at modnes, under en monarkist-aristokratisk, og aristokratidemokratisk Forfatning, det ved Man, eller det huster Man, eller det regner Man ikke, og saaer det i alt Falb hen med det Magt-Sprog, at nu er Folk blevet anderledes dydige og oplyste, skjont Man ikke saae Noget dertil i Frankrig, hvorfra jo dog al den Dyd og Oplysning et kommet, som Verden nu prænger med.

Hvad Man derimod skulde tanke, umulig kunde overses, er den Omstandighed, at alle de Huse, og de ce nu ikke saa faa, hvor Man har staaet at indføre den fuldkomne Frihed og Lighed, saa Hushold og Madmoder, Barn og Hjemsted-Folk raade alle dem selv, og raade i Huset paa Omgang, der gaar det splittergalt, og galere, jo større Huus-Holdningen, og jo mangfoldigere Bedriften er, saa det maaatte aabens bar gaar til med Handens Konster, hvorpaa Man dog sel ikke stoler, om i en Stats-Huusholdning af langt videre Omfang, og med langt mere indvirket Sammensheng, den Forfatning skulde døre andre Frugter, end den bar først, saasidt bekjndt, i Athenen, og siden mange Steder, forend i det store Rom, og derpaa i

Florens, og siden mange Steder, forend i det store Frankrig. Og dog er det mest forstyrrende Huus vi har kienet, og bedt Hub bevare os fra at leve mange Dage i, kun et suagt og vildsomment Billede paa en Stat, hvor Alle vil have Deel i Raadet; thi for Billedet kan blive ret træffende, maac vi nødvendig tanke om den Muelsighed, at alle Huus-Dyrene skal ogsaa i Sunde at raade dem selv, og, i det Mindste ved Fuldmægtige af deres Midte, at tage Deel i Husets Bestyrelse, hvorfaf rimeligtvis, blandt Andet, vilde folge, at under den overlegne Grublen paa det Hele Besie, Hofstæ-Representanterne skal Ruller, Krog og Repræsentanterne blev urane, og Hunde-Repræsentanterne blev gale, medens hvært ordenligt Menneske, der lykkes tilgivels udgik dem, maatte stoppe Tingene i Det for Gaader-Bonkens, og lukke Dinen for Svines-Steens Fuldmægtige. Jeg kan ikke giøre ved, at dette klinger latterlig, thi naar vi læse Forhandlingerne i det Franske National-Convention, og i Verserds-Kommisstinen, estiorat Raadstern ere ephorte, da maa Man have fort uhyre Forventninger om Galstab, Dumhed, og Latterlighed med sig, hvis Man ei skal finde dem overtrufne. Hvad nytter det heller at dalge for hinanden, hvad vi alle ved, at der i alle Lande er et stort Antal, end ikke blot i de laveste Klasser, som vi ei kan kænde andet end Dix, eller andet vilde eller tamme

swij mat niet voldoende acht. 2*

Dyr, i menneskelig Skikkelse, medens der selv hos dem vi erkiende for vores virkelige Med-Mennesker, er saa uhøre en Forstiel paa Over-Blik og Fattet-Eyne, paa Omgangelighed og Ejale = Styrke, og paa alt Menneskeligt, at vi har ligesaa endt ved at forståe, hvorledes et heelt Folk, som hvorledes hele Menneskes Slagten kan oprindelig være af een Heckomst, og frikkes visstlig ikke til at troe dem alle skikkede til, paa Omgang, at have samme Stilling og Forretninger. Og endelig, hvorledes kan Man dog, med mindste Besgreb om en Stat, mindst Omloeb i Hovedet, og alvorlig Efter-Tanke, glemme, at var det virkelig kommet saavidt, at alle Mennesker havde klar Indsigts i deres Pligter og Bestemmelse, med Willie og Kraft til at følge den Indsigts, saa der kun behovedes en Oprighed de valgte, og en Lov der gav sig selv, da behovedes der hverken Lov eller Oprighed, og at saalenge det ikke er kommet saavidt, behoves Orden og Forstiel, og da gaaer det Hele nødvendig Krebs=Gang, naar Alt skal udgaae fra dem, der har mindst Besgreb om det Hele, mindst Indsigts i Sammenhangen, og mindst Sind til at giøre Meer for Andre, og opoffre Meer for det Hele, end de nodes til.

Sandelig, det er da hverken det dogslige Lios eller Historiens Skyld, om vi er blinde for den Sandhed, at demokratiske Forfatninger kun kan fås

